

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-2557/21-A

Název	Základní škola s rozšířenou výukou jazyků, Praha 4, Filosofská 3, příspěvková organizace
Sídlo	Filosofská 3, 142 00 Praha 4 - Braník
E-mail	zsfilosofska@seznam.cz
IČ	60435917
Identifikátor	600037142
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Václava Mašková
Zřizovatel	Městská část Praha 4
Místo inspekční činnosti	Filosofská 3, 142 00 Praha 4 - Braník
Termín inspekční činnosti	16. 11. 2021 – 19. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola s rozšířenou výukou jazyků, Praha 4, Filosofská 3, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti se v ZŠ vzdělávalo 527 žáků v 22 třídách. Od posledního inspekčního hodnocení v roce 2014 došlo k oddělení pracoviště v Jitřní ulici, které se stalo

samostatným subjektem, čímž se snížil celkový počet žáků školy, tříd i pedagogů. Postupně však dochází k nárůstu počtu žáků a k termínu inspekční činnosti byl nejvyšší povolený počet žáků ve škole (730) je naplněn na 72 %. Přibližně 11 % tvoří žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“), 7 % s odlišným mateřským jazykem (dále „OMJ“).

Škola se profiluje rozšířenou výukou cizích jazyků. Jazykovou výuku podporuje disponibilní časová dotace. Anglický jazyk je vyučován od 1. ročníku, druhý cizí jazyk, španělský a německý, od 6. ročníku. Výuka angličtiny je rozšířena formou odpoledních vzdělávacích aktivit. Ve spolupráci s dalšími subjekty škola organizuje obvodní i krajská kola soutěží v anglické konverzaci. Škola systematicky vede žáky ke sportovním a ekologickým aktivitám, zaměřuje se také na multikulturní a environmentální výchovu, usiluje o získání titulu Eko-škola. Součástí vzdělávání jsou jednorázové i dlouhodobé projekty a různorodé mimoškolní aktivity. Na základní vzdělávání kontinuálně navazuje zájmové vzdělávání ve školní družině.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) s víceletou vedoucí praxí vychází v procesu řízení ze znalosti prostředí, reaguje na aktuální potřeby školy. Stanovené priority jsou reálné, naplňování cílů je vedením školy pravidelně vyhodnocováno. Koncepční záměry se daří naplňovat např. v oblasti velmi dobrých výsledků žáků, které dokumentuje úspěšnost v externím hodnocení, umístění absolventů na středních školách, stability pedagogického sboru a rozvoji digitálních kompetencí. Koncepční způsob řízení školy se také pozitivně projevuje v zabezpečení finančních a materiálních podmínek vzdělávání.

Ředitelka nastavila funkční organizační strukturu vymezující řízení a kontrolu jednotlivých činností. Účinnost pedagogického řízení vzdělávání podporuje přenesením části pravomocí na dvě zástupkyně a další pedagogické pracovníky. Na koncipování vzdělávacího procesu a vyhodnocování stanovených cílů participují vedoucí metodických orgánů. Na základě analýzy úrovně naplnění vzdělávacích výstupů za období distanční výuky pedagogové upravili tematické plány většiny vyučovacích předmětů. Funkčním poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, v níž jsou kromě organizačních záležitostí monitorovány výsledky vzdělávání žáků. Z jejích záznamů ale není zřejmé, zda jsou přijímána opatření směřující ke zkvalitnění vzdělávacího procesu a projednávána zjištění z hospitační činnosti vedení školy.

Nastavené kontrolní mechanismy monitorují kvalitu poskytovaného vzdělávání. Hodnotící a kontrolní činnost vedení školy je uskutečňovaná systematicky. V období distanční výuky byla realizována formou četných vstupů do on-line hodin. Zpětná vazba učitelům k jejich práci byla poskytována na on-line poradách, prospěšné bylo sdílení poznatků a zkušeností vyučujícími. Ze závěrů z hospitační činnosti z období prezenční výuky vyplývají doporučení ke zvýšení kvality výuky. V souladu se zjištěními inspekčního týmu v průběhu vzdělávání ředitelka reflektuje dílčí nedostatky v kvalitě výuky některých vyučujících.

Personální podmínky pozitivně ovlivňuje stabilita pedagogického sboru. Určitým rizikem je ale vyšší věkový průměr a s tím související potencionální odchody části učitelů do starobního důchodu. Ředitelka usiluje o postupnou obměnu sboru, cíleně vyhledává nové kvalifikované pedagogy. K termínu inspekční činnosti vzdělávání zajišťovalo 35 učitelů, 2 asistenti pedagoga a 7 vychovatelek školní družiny.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) je zajišťováno na základě reálně zpracovaného plánu. Ve sledovaném období učitelé absolvovali odborné semináře a kurzy týkající se mj. distančního vzdělávání, výuky jazyků, formativního

hodnocení, funkčních gramotností. Jeden pedagog absolvuje studium ke splnění kvalifikačních předpokladů. Získané poznatky sdílejí pedagogové v rámci porad či metodických orgánů. V DVPP se ale dostatečně neodráží potřeba vzdělávání v oblasti metodiky, didaktiky a moderních vzdělávacích trendů, což se negativně projevilo v kvalitě výuky některých pedagogů.

K efektivitě řízení zaměstnanců přispívá uplatňovaný systém jejich hodnocení. Na konci školního roku probíhají hodnotící pohovory s vedením školy, při nichž vyučující zhodnotí své pedagogické působení ve škole a stanoví si cíle pro další období.

Ředitelce se daří zajišťovat dobrý stav finančních i materiálních podmínek vzdělávání, které umožňují realizaci vzdělávacího programu. Většina učeben je standardně vybavena didaktickými pomůckami a prezentační technikou. Odborné pracovny jsou využívány ve výuce informatiky, přírodopisu, chemie, esteticko-výchovných předmětů, k dispozici je školní knihovna a venkovní učebna. Výborné podmínky pro výuku tělesné výchovy a rozvoj pohybových dovedností žáků, které poskytuje sportovní zázemí (školní areál, dvě prostorné tělocvičny a víceúčelové hřiště), jsou zúročovány v řadě úspěchů žáků školy ve sportovních soutěžích. Využívána je rozlehlá školní zahrada s ornitologickou stezkou a herními prvky. Většina oddělení školní družiny disponuje samostatnými prostory, což přispívá k efektivitě zájmového vzdělávání. Škola zabezpečuje školní stravování žáků, složení jídelníčku podporuje zdravý životní styl, pravidelně jsou zařazovány pokrmy z ryb, zeleniny a ovoce.

K uskutečňování vzdělávacích strategií napomáhá spolupráce se zákonnými zástupci žáků, zřizovatelem i dalšími partnery a žákovský školní parlament, jehož prostřednictvím se žáci spolupodílí na tvorbě školního řádu, iniciují a vybírají náměty na školní projekty.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V hospitovaných hodinách převládala příznivá pracovní atmosféra pozitivně ovlivňující výchovně vzdělávací proces, žáci dodržovali nastavená pravidla komunikace i chování. Průběh vzdělávání ale dosahoval rozdílné kvality. Ve zdařilých vyučovacích hodinách učitelé vytvářeli dostatek podnětů a prostoru k aktivitě žáků. Výukové formy a metody se v těchto hodinách účelně střídaly a směřovaly ke splnění vzdělávacích cílů, jímž bylo zejména procvičení a upevnění učiva. Efektivitu výuky a aktivní zapojení žáků zvyšovaly vhodné pedagogické postupy, např. zařazení činnostních postupů a aktivizujících metod učení, didaktické hry apod. Účelně byly využity názorné učební pomůcky a didaktická technika. Učivo bylo zpravidla probíráno v souvislostech, vhodně bylo využito mezipředmětových vztahů a propojení teoretického učiva s praktickými příklady. Zvolená dynamika aktivit respektovala tempo žáků, učitelé zohledňovali jejich možnosti a schopnosti. V části hodin vyučující vhodně vedli žáky k sebereflexi, uvědomění si vlastního pokroku, či míry zvládnutí učiva.

V části vyučovacích hodin však byly zaznamenány méně účinné pedagogické postupy a metodické nedostatky. Převažovalo tradicionalistické pojetí s dominantní rolí učitele. Absence úvodní motivace a převaha frontální výuky se v některých případech projevila nerovnoměrným zapojením žáků a nízkou spoluúčastí při vzdělávání. Pedagogové nepracovali účelně s žákovskou chybou, nevyužili ji jako účinný prostředek k hledání a pochopení problému. Jen v menší části hodin byla účelně využita kooperace ve dvojicích či skupinách přispívající k rozvoji sociálních kompetencí. Diferencovaný přístup k žákům s různými vzdělávacími potřebami a k žákům s potřebou podpůrných opatření (různá obtížnost úkolů, úprava organizace, forem a metod) či rozšíření učiva pro nadané a rychlejší

byly ve sledované výuce uplatňovány pouze ojediněle. V nízké míře byla výuka podpořena názornými pomůckami či interaktivním využitím digitální techniky. Ve struktuře velké části sledovaných hodin chybělo závěrečné shrnutí probíraného učiva s využitím potenciálu žáků, a tím i ověření dosažení stanoveného vzdělávacího cíle. Zhodnocení práce žáků bylo mnohdy jen formální a málo efektivní. Malou měrou bylo využito systematické vedení k sebereflexi a vrstevnickému hodnocení jako prostředku rozvoje osobnosti žáků.

Hospitovaná výuka cizích jazyků byla vedena odborně správně a převážně v cílovém jazyce. Vzdělávání pozitivně ovlivňovala velmi dobrá jazyková vybavenost pedagogů (jazykový vzor pro žáky). Avšak i zde byly v některých hodinách využité didaktické postupy méně efektivní, převažovaly frontální formy a aktivita na straně učitele, důsledkem bylo nižší zapojení části žáků. Úkoly byly většinou zadávány stejné všem žákům, bez odstupňování jejich schopností a možností.

Zájmové vzdělávání ve školní družině přispívá k rozvoji osobnosti žáků, jejich zájmů a nadání, rozvíjí jejich kompetence a podporuje sociální vazby. Nabídka školních a mimoškolních aktivit umožňuje účastníkům rozšiřovat a prohlubovat si vědomosti a dovednosti v různých oblastech – tvořivé, sportovní či umělecké.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Celkové výsledky žáků byly ve sledovaném období stabilní. V externím výběrovém zjišťování realizovaném v období před zahájením distanční výuky dosahovali žáci nadprůměrných výsledků. Žáci devátého ročníku vykazují úspěšnost v přijímacím řízení na střední školy s maturitní zkouškou, v jednotné přijímací zkoušce z českého jazyka a matematiky se pohybují nad celorepublikovým průměrem. Pedagogové získávají podklady pro hodnocení žáků standardním způsobem, tj. písemným a ústním zkoušením. K ověření naplňování očekávaných výstupů v hlavních předmětech jsou využívány písemné práce, před pandemií onemocnění covid-19 učitelé ke sjednocení měřítek hodnocení v paralelních třídách systematicky zadávali také srovnávací testy. Vzdělávací výsledky žáků jsou statisticky sledovány v metodických orgánech a v pedagogické radě, záznamy z jednání ale nedokládají analýzu ani stanovení vhodných opatření ke zlepšení vzdělávacích výsledků žáků ohrožených školním neúspěchem.

V posledních dvou školních rocích škola přistupuje k hodnocení výsledků žáků s přihlédnutím ke ztíženým podmínkám v době distančního vyučování. Na základě vyhodnocení výsledků distanční výuky pedagogové identifikovali žáky ohrožené školním neúspěchem, kteří byli po dohodě s rodiči začleněni do celkem 26 doučovacích skupin. V aktuálním školním roce většina z nich dále pokračuje v doučování, využívá individuální pomoc pedagogů, konzultace a další formy podpory.

K adaptaci žáků prvních tříd na školní prostředí přispívá motivační hodnocení, individuální přístup pedagogů a realizované aktivity, např. spolupráce s mateřskými školami, vyučování na zkoušku pro budoucí žáky prvních ročníků v jarním období. Při přechodu žáků na druhý stupeň vzdělávání nedochází k výrazným výkyvům v klasifikaci. V ojedinělých případech není hodnocení v některých nově vyučovaných předmětech dostatečně motivující pro další učení.

Škola podporuje talentované a nadané žáky, kteří se účastní řady vědomostních, jazykových, přírodovědných a sportovních soutěží, v kterých dosahují úspěchů. Podpora nadaných spočívá také v přípravě žáků v rámci mimoškolních aktivit a ve spolupráci s jazykovou školou na certifikované jazykové zkoušky.

Individuální potřeby žáků se SVP, OMJ i žáky ohrožené školním neúspěchem škola průběžně identifikuje. Žákům je poskytována podpora formou plánů pedagogické podpory, individuálních vzdělávacích plánů, asistentem pedagoga. Není ale nastaven komplexní systém vyhodnocování realizace a efektivity poskytovaných podpůrných opatření. To potvrzuje sledovaný průběh vzdělávání, z něhož vyplynulo, že podpora je realizována na rozdílné úrovni. Diferenciace a individualizace byla zaznamenána jen v některých hodinách, úprava způsobu hodnocení, očekávaných výstupů nebo ověřování vědomostí a dovedností se ve výuce téměř neprojevila. Pro žáky s OMJ škola zajišťuje výuku českého jazyka, individuální doučování a konzultace.

Neomluvenou absenci a vážnější kázeňské přestupky škola zaznamenává pouze ojediněle. Jako účelná se jeví školní preventivní strategie, která se zaměřuje na vytváření příznivého sociálního klimatu. V případě vztahových problémů je účelně realizována intervence a práce s třídním kolektivem. Problematiku sociálně patologických jevů účelně doplňuje vzdělávací obsah některých předmětů a třídnických hodin. Ve všech ročnících probíhají preventivní programy, ke stmelení žáků nově utvořených kolektivů jsou v 6. ročníku realizovány pravidelné adaptační kurzy.

Závěry

Vývoj školy

Od posledního inspekčního hodnocení v roce 2014 došlo k oddělení pracoviště v Jitřní ulici, které se stalo samostatným subjektem, čímž se snížil celkový počet žáků školy, tříd i pedagogů. Na základě reflexe období distanční výuky pedagogové upravili tematické plány většiny vyučovacích předmětů.

Silné stránky

- naplňování profilace školy v oblasti jazykového vzdělávání
- příznivá pracovní atmosféra pozitivně ovlivňující výchovně vzdělávací proces
- podmínky pro tělovýchovné aktivity, které se odrážejí ve sportovních úspěších žáků

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- méně účinné didaktické formy a metody výuky v části hodin
- nevyužití žakovské chyby jako účinného prostředku k hledání a pochopení problému žáky
- nižší míra diferenciací výuky či jiných úprav organizace, forem a metod s ohledem na rozdílné studijní předpoklady žáků a odlišné tempo jejich práce
- systém vyhodnocování podpůrných opatření není nastaven komplexně

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zefektivnit hospitační činnost, důsledně kontrolovat plnění stanovených opatření a vyhodnocovat jejich účinnost a dopady do kvality vzdělávání
- využívat metody a formy výuky, vedoucí k aktivní spoluúčasti žáků ve vzdělávání, jejich samostatnému uvažování, navrhování řešení problémů, hledání postupů atd.

- častěji zařazovat účelnou kooperaci přispívající k rozvoji sociálních kompetencí žáků
- ve vyšší míře uplatňovat diferenciaci ve výuce s ohledem na rozdílné studijní předpoklady žáků a odlišné tempo jejich práce
- účelně pracovat s žakovskou chybou, využívat ji jako účinný prostředek k hledání a pochopení problému
- digitální technologie využívat interaktivně
- neopomíjet didakticky využívat závěry vyučovacích hodin ke zhodnocení práce žáků, rekapitulaci učiva s využitím potenciálu žáků a jejich přiměřené sebereflexe
- v rámci DVPP zajistit účinné vzdělávání pedagogů v oblasti vyučovacích forem a didaktiky ke zvýšení efektivity výuky, zaměřit se na eliminaci nedostatků zjištěných hospitační činností
- přijímat konkrétní opatření ke zlepšení výsledků žáků ohrožených školním neúspěchem a vyhodnocovat efektivitu přijatých opatření
- nastavit komplexní systém vyhodnocování realizace a efektivity poskytovaných podpůrných opatření

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Základní školy s rozšířenou výukou jazyků, Praha 4, Filosofská 3, příspěvkové organizace vydaná dle usnesení Zastupitelstva městské části Praha 4 ze dne 18. 4. 2018
2. Potvrzení setrvání na pracovním místě ředitele školy vydané starostou městské části Praha 4 dne 1. 6. 2018
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „*Jazyky sblížují*“ platný od 1. 9. 2018
4. Školní vzdělávací program školní družiny platný od 1. 9. 2015
5. Školní řád platný od 1. 9. 2018
6. Vnitřní řád školní družiny platný od 1. 9. 2019
7. Rozvrh vyučovacích hodin, školní rok 2021/2022 vedený k termínu inspekce
8. Záznamy z jednání pedagogické rady vedené ve školních letech 2019/2020 až 2021/2022 k termínu inspekce
9. Školní matrika vedená k termínu inspekce
10. Třídní knihy ve školním roce 2021/2022 vedené k termínu inspekce
11. Personální dokumentace pedagogických pracovníků vedená k termínu inspekce (vybraný vzorek)
12. Kniha evidence úrazů vedená k termínu inspekce
13. Portfólio výchovného poradenství a prevence rizikového chování žáků vedené ve školním roce 2021/2022
14. Měsíční závěrky hospodaření za školní roky 2019/2020 a 2020/2021 (kontrolní vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Karel Pešina, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Karel Pešina v. r.

Mgr. Kateřina Poláková, školní inspektorka

Mgr. Kateřina Poláková v. r.

Mgr. Petra Prokopová Machalová, školní inspektorka

Mgr. Petra Prokopová Machalová v. r.

Bc. Hana Vejdovská, kontrolní pracovnice

Bc. Hana Vejdovská v. r.

Mgr. Eva Tučková, přizvaná osoba - odborník
na strategie a analýzy ve školství

Mgr. Eva Tučková v. r.

V Praze 14. 12. 2021

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Václava Mašková,
ředitelka školy

PaedDr. Václava Mašková v. r.

V Praze 3. 1. 2022